

пропедевтичному рівні, та базові питання, які закладені для змісту обов'язкового складника природничої освіти у 10-12 класах.

Особлива увага під час складання навчальної програми належить саме опису очікуваних результатів навчання, що є стрижневим компонентом навчальної програми докола якого розгортається пропонований зміст навчального предмета та види навчальної діяльності, які й забезпечують їх досягнення. Варто враховувати, що кожен очікуваний результат навчання має бути сформульований на основі відповідного орієнтира для оцінювання з Державного стандарту базової середньої освіти. З огляду на те, що у стандарті опис результатів вказано на кінець 9-го класу нами запропоновано умовно поділити очікувані за роками навчання і відповідно не включати до програми 7-го класу деякі із орієнтирів для оцінювання як передчасні, а у програмі 9-го класу – як уже сформовані у попередні роки навчання. Також пролонговано у описі результатів навчання ступінь самостійності учнів й учениць у досягненні результатів навчання й визначено які із орієнтирів для оцінювання потребують деталізації, уточнення чи конкретизації залежно від змісту, що вивчається.

Зміст у навчальній програмі можна доповнювати, розширювати, поглиблювати, або, навпаки, ущільнювати. Для цього потрібно треба брати до уваги потреби конкретного класу, матеріально-технічне забезпечення закладу освіти тощо. Ці чинники є визначальними й у виборі видів навчальної діяльності.

Указані інновації реалізовано у навчальній програмі з фізики для 7-8 класів закладів загальної середньої освіти.

Комплексне завдання для оцінювання груп результатів учнів 8-го класу з фізики

*Д. О. Засекін,
кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник
відділу біологічної, хімічної та фізичної освіти
Інституту педагогіки НАПН України*

Нові підходи до оцінювання з фізики полягають у переході від тематичного оцінювання (оцінки за тему) до оцінювання за трьома групами галузевих критеріїв: 1. Здійснює дослідження природи, 2. Здійснює пошук та опрацьовує інформацію, 3. Усвідомлює закономірності природи.

Такий підхід спрямований на те, щоб зсунути консервативні методи у навчанні природничих предметів, зокрема, що спрямування зусиль на дослідницькі методи навчання. Традиційно лабораторні й практичні роботи виконуються як певна ілюстрація вивченого теоретичного матеріалу, робота з інформацією зводиться до прочитання навіть не всього параграфу, а підведених після параграфу підсумків, а усвідомлення закономірностей природи – до розв'язування тестових завдань. Заявлені вимоги до оцінювання зумовлюють й зміни у підходах навчання та розроблення завдань за допомогою яких можна

виявити й оцінити вказані групи результатів. Це могли бути завдання як на виявлення окремої групи результатів, як от усвідомлення закономірностей природи так, і комплексні завдання, якими виявляються й оцінюються кілька або й усі групи результатів.

До прикладу таким є завдання у якому запропоновано учням й ученицям проаналізувати вислови (твердження, варіанти тлумачень/роздумів тощо) та висловити власну оцінку щодо обговорюваної проблеми. Це – дивергентне завдання, яке не передбачає однозначної відповіді. Виконання такого типу завдання сприяє розвиткові критичного мислення, адже під час обговорення учні й учениці можуть аналізувати різні погляди й аргументи, висловити свої і толерантно сприймати думки інших, триматися свого чи змінити погляд на проблему. Організація розв'язання такого завдання у групі сприятиме розвитку умінь співпрацювати, виявляти ініціативу, конструктивно керувати емоціями. Учні також можуть організувати експериментальну перевірку власного аргументу. Або набути умінь формулювати відкриті і закриті запитання під час обговорення й аналізу ситуації.

Використання такого завдання забезпечує реалізацію компетентнісного потенціалу фізики, а саме розвиток ключової компетентності вільно володіти державною мовою, й здатністю (за потреби) застосовувати іноземні мови інформаційно-комунікаційну компетентність – уміння здобувати й опрацьовувати інформацію з різних джерел, зокрема аудіовізуальних, компетентності в галузі природничих наук, техніки і технологій – формулювання доказових висновків на основі здобутої інформації.

Дидактичні аспекти посилення прикладної спрямованості базового курсу фізики

*Ю. С. Мельник,
кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник,
старший науковий співробітник відділу
біологічної, хімічної та фізичної освіти
Інституту педагогіки НАПН України*

Трансформація сучасної фізичної освіти спрямована на розвиток якостей особистості, затребуваних упродовж життя в глобалізованому світі і передбачає здійснення практичної взаємодії із об'єктами природи, виробництва та побуту. Шкільна фізична освіта виконує системотвірну та світоглядну функції, відіграє провідну роль у становленні наукової картини світу, набутті наскрізних умінь.

У процесі пошуково-моделювального етапу науково-дослідної роботи на основі аналізу філософської, психологічної та педагогічної літератури з'ясовано, що прикладна спрямованість шкільної фізичної освіти є підґрунтям формування ключових і предметних компетентностей учнів.

Визначено, що прикладна спрямованість базового курсу фізики – це орієнтація змісту, методів і форм навчання на застосування законів природи в